

Derleme

Türkiye'nin Yerel Irklarından Ankara ve Van Kedilerinin Irk Özellikleri

Selda KARADAĞ *¹¹ Bağımsız Araştırmacı, Kars, Türkiye*Corresponding author e-mail: selda.krdg36@gmail.com

Ö Z E T

MAKALE
BİLGİSİ

Bu derleme, dünya genelinde tanınan yerli kedi ırklarımızdan Ankara ve Van kedilerinin sıklıkla karıştırılmasını önlemek amacıyla, genetik yapıları, fizyolojik özellikleri ve davranışsal farklılıklarını incelemekte ve bu ırkların doğru bir şekilde tanıtılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Ankara ve Van kedileri, Türkiye'ye özgü iki önemli kedi ırkıdır ve her biri kendine özgü fizyolojik ve davranışsal özelliklere sahiptir. Ankara ve Van kedileri, genellikle beyaz tüy rengi ve benzer göz renkleri nedeniyle sıkça karıştırılmaktadır. Ancak, bu iki kedi ırkı arasında bazı belirgin morfolojik farklar bulunmaktadır. Van kedisinin yüz yapısı yuvarlak iken, Ankara kedisinin yüzü daha sivri bir şekle sahiptir. Ankara kedisinin gözleri yuvarlak iken, Van kedisinin gözleri badem şeklindedir. Her iki ırk da genellikle beyaz tüy rengine sahip olmakla birlikte, Van kedisinin baş ve kuyruğunda sarımsı lekeler gözlemlenebilmektedir. Van kedisinin tüy uzunluğu, genellikle Ankara kedisinin tüylerinden daha kısa olup, bu da her iki ırkın ayırt edilmesine yardımcı olan önemli bir başka farktır. Bu morfolojik farklılıklar, her iki ırkın birbirinden ayırt edilmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca Ankara kedisi, sağırlıkla ilişkilendirilen W genini taşıyan nadir kedi ırkları arasında yer alırken, Van kedisi ise, suyu sevmeye özellikleriyle ünlüdür ve bu davranışları onları diğer kedi ırklarından ayırmaktadır.

Geliş:
02.01.2025
Kabul:
14.03.2025

Anahtar kelimeler: Ankara kedisi, Van kedisi, Yerli kedi ırkları, Karakteristik özellikler

Breed Characteristics of Ankara and Van Cats, Local Breeds of Türkiye

ABSTRACT

ARTICLE
INFO

This review aims to examine the genetic structure, physiological characteristics and behavioral differences of Ankara and Van cats, which are two of our globally recognized domestic cat breeds, in order to prevent frequent confusion and to contribute to the correct introduction of these breeds. Ankara and Van cats are two significant indigenous cat breeds from Türkiye, each distinguished by their unique physiological and behavioral traits. Although both breeds share a common white fur color and similar eye shades, they can be differentiated by several morphological characteristics. The Van cat has a round face, while the Ankara cat has a more pointed face. The Ankara cat's eyes are round, in contrast to the almond-shaped eyes of the Van cat. While both breeds are primarily white, the Van cat often exhibits yellowish spots on its head and tail. Additionally, the fur of the Van cat is generally shorter than that of the Ankara cat, which is another distinguishing feature. The Ankara cat carries the W gene, linked to deafness, whereas the Van cat is particularly known for its affinity for water, setting it apart from other breeds. These differences contribute to the clear distinction between the two Turkish cat breeds.

Received:
02.01.2025
Accepted:
14.03.2025

Keywords: Ankara cat, Van cat, Native cat breeds, Morphological characteristics

Cite this article as: Karadağ, S. (2025). Türkiye'nin yerel ırklarından Ankara ve Van Kedilerinin ırk özellikleri. *Manas Journal of Agriculture Veterinary and Life Sciences*, 15(1), 161-166. <https://doi.org/10.53518/mjavl.1612227>

GİRİŞ

Kediler, dünya genelinde yetiştirilen en popüler evcil hayvanlardan biri olup, zoolojik sistemde Felidae ailesi, *Felis* cinsi, *Felis silvestris* türü ve *F. silvestris catus* alt türünde yer almaktadır (Driscoll ve ark., 2007). Kedilerin evcilleştirilmesiyle ilgili kesin tarihi bilgiler mevcut olmamakla birlikte, çeşitli arkeolojik ve genetik çalışmaların sonuçları doğrultusunda bazı öngörülerde bulunulmuştur. Kedi ve insan arasındaki ilişkiye dair en erken arkeolojik bulguların yaklaşık 9500 yıl öncesine ait olduğu ve Kıbrıs'ta bulunduğu bildirilmektedir (Serpell, 2000; Vigne ve ark., 2004; Driscoll ve ark., 2007). Evcilleştirme sürecine ilişkin başka bir çalışmada da, evcilleştirme tarihlerinin, bulunan en erken arkeolojik bulgularla uyumlu olduğu kabul edilmektedir. Bu bulgular, kedilerin evcilleştirilmesinin, yerleşik tarım toplumlarının ortaya çıkışıyla paralel bir gelişim gösterdiğini desteklemektedir (Hart ve ark., 2013).

Esas olarak etçil bir diyetle beslenen kediler, güçlü avcılık yetenekleri, keskin duyuları ve esnek vücut yapılarıyla tanınmaktadır (Serpell, 2000). Kediler, farklı coğrafyalardaki değişken iklim koşullarına uyum sağlama yetenekleri sayesinde geniş bir dağılım alanına sahiptir (Lipinski ve ark., 2008). Bugün farklı fiziksel özellikleri, tüy yapıları ve davranış özellikleri ile karakterize edilen birçok kedi genotipi bulunmaktadır (Serpell, 2000; Driscoll ve ark., 2007; Kurushima ve ark., 2013; Salonen ve ark., 2019). Dünya genelinde kedilerin sayısına ilişkin kesin bir istatistik bilgi bulunmamakla birlikte, Amerika Birleşik Devletleri en fazla kedi popülasyonuna sahip ülke olarak kabul edilmekte olup hanelerin yaklaşık üçte birinde kedi bulunduğu ve dünya genelinde 600 milyonun üzerinde kedinin insanlar ile birlikte yaşadığı bildirilmektedir (Menotti-Raymond ve ark., 2008; Driscoll ve ark., 2009; Montague ve ark., 2014).

Dünya genelinde kedi ırklarının tanıtımı, irksal özelliklerinin belirlenmesi ve ırklar arası standardizasyonun sağlanması uluslararası düzeyde faaliyet gösteren çeşitli kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kuruluşlar arasında Canadian Cat Association (CCA-AFC), The International Cat Association (TICA), American Cat Fanciers Association (ACFA) ve Cat Fanciers Association (CFA) gibi önemli kuruluşlar yer almaktadır. Bu kuruluşlar, kedi ırklarının fiziksel, genetik ve davranışsal özelliklerini tanımlayarak, her bir ırk için belirli standartlar oluşturmaktadır. Kedi ırklarının korunması, geliştirilmesi ve popülasyonlarının sürdürülebilirliğinin sağlanmasında bu kuruluşlar önemli bir rol üstlenmektedir. Ayrıca bu kuruluşlar yalnızca ırk kayıtlarını tutmakla kalmayıp genetik çeşitliliğin korunması, ırk standartlarının belirlenmesi ve uluslararası düzeyde tanıtılması gibi alanlarda da önemli faaliyetler yürütmektedirler (TICA, CCA-AFC, CFA, 2024).

Bu kurumlardan, The International Cat Association (TICA) tarafından toplamda 73 kedi ırkı tanımlanmış ve bu ırkların karakteristik özellikleri belirlenmiştir (TICA, 2024). 1960 yılında kurulan Canadian Cat Association (CCA-AFC)'da ise farklı coğrafyalarda tanımlanan çeşitli ırklara ait 190.000'den fazla kedi kaydı bulunmaktadır (CCA-AFC, 2024). Dünya çapında en eski kuruluşlardan biri kabul edilen Cat Fanciers Association (CFA) ise 45 kedi ırkını resmi olarak tanımakta (CFA, 2024) iken, 1955 yılında kurulan American Cat Fanciers Association (ACFA) tarafından ise 69 kedi ırkı resmi olarak kabul edilmektedir (ACFA, 2024). Bu kurumlar kedi ırklarının yalnızca uluslararası düzeyde tanıtılmasına katkı sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda bu ırkların genetik mirasının korunmasına da olanak tanımaktadır. Bu uluslararası kuruluşların kedi ırklarını tanımlama ve sınıflandırma çalışmalarında, Türkiye'ye özgü Ankara Kedisi (Türk Angora) ve Van Kedisi (Türk Van) de yer almaktadır. Her iki ırk da, TICA, CFA, ACFA ve CCA-AFC gibi uluslararası kedi kuruluşlarında resmi olarak yer almakta ve ırk standartları tanımlanmaktadır (TICA, CCA-AFC, CFA, 2024).

ANKARA VE VAN KEDİLERİNİN İRK ÖZELLİKLERİ VE TÜRKİYE'DE YETİŞTİRİCİLİĞİ

Ankara Kedisi

Ankara kedisi, Türkiye'nin başkenti Ankara'dan adını alan zeki, sevimli ve meraklı evcil bir kedi ırkıdır. Bu ırk, genellikle orta uzunlukta ipeksi beyaz tüyleriyle tanınır ancak siyah, mavi, kırmızı, duman ve tarçın gibi toplamda yirmiden fazla renk çeşitliliği bulunmaktadır (Çak, 2017; Sfetcu, 2021). Ankara kedisinin göz renkleri, mavi tonlarından gök mavisi ve safir, yeşil tonlarından Bektaşî üzüm yeşili ve zümrüt, ayrıca kehribar tonlarında olabilmektedir. Bir gözü mavi, diğer gözü yeşil, yeşil-altın veya kehribar renginde olan

heterokromi durumuna sahip kediler de görülmektedir. Ankara kedisinin gözleri yuvarlak bir yapıya sahiptir (Çak, 2017).

Ankara kedisinin vücudu, ipeksi, uzun ve parlak tüylerle kaplıdır; özellikle boyun ve kuyruk bölgesindeki tüyler daha uzundur. Baş, üçgen şeklinde olup vücuda oranla daha küçüktür. Kulaklar orta büyüklükte, uçları sivri ve tüylü olup, kulaklar arasındaki mesafe geniştir. Vücut, uzun ve gelişmiş bir kas yapısına sahiptir ve arka bacaklar ön bacaklara göre biraz daha uzundur. Kuyruk, uzun ve yoğun tüylerle kaplıdır; genellikle sırta paralel pozisyonda tutulmaktadır (Çak, 2017; Sfetcu, 2021). Erkek ve dişi Ankara kedilerinin morfolojik özellikleri sırasıyla; cıdago yüksekliği 23 cm ve 22 cm, vücut uzunluğu 27 cm ve 24 cm, kuyruk uzunluğu 30 cm ve 29,5 cm, göğüs çevresi 39 cm ve 34,6 cm, canlı ağırlık ise 3792 g ve 3559 g olarak belirlenmiştir (Çak, 2017; Erat, 2023). Ankara kedisinin ortalama gebelik süresi 62,33 gün (60-64 gün aralığında) olarak belirlenmiş olup, ortalama yavru sayısı 3,33 (3-4) olarak bildirilmektedir (Macun ve ark., 2011).

Beyaz tüylü ve mavi gözlü kedilerde doğuştan sağırliğin yaygın olduğu ve genellikle sağırliğin mavi gözün bulunduğu tarafta ortaya çıktığı yaygın bilinmektedir. Kedilerde sağırlik genellikle genetik bir bozukluğa bağlı olarak ortaya çıkmakta olup, bu durum Ankara, Van ve diğer beyaz kedi ırklarında sıklıkla gözlemlenmektedir. Sağırliğin, beyaz tüy oluşumundan sorumlu White (W) geni ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Beyaz renk, White (W) ve White spotting (S) olmak üzere iki baskın gen tarafından kontrol edilmektedir. W geni taşıyan kediler tamamen beyaz renkte olmakla birlikte, beyaz kedi popülasyonlarında sağırlik prevalansının yüksek olduğu belirlenmiştir (Strain, 2011; Almaç ve Kaya, 2023). Bu durumda, Ankara kedileri W genini taşıırken, Van kedilerinin bu geni taşımadığı (Sfetcu, 2021), ayrıca Van kedilerinde tek taraflı sağırlik oranının, diğer beyaz renkli kedi ırklarına göre çok daha düşük olduğu bildirilmektedir (Almaç ve Kaya, 2023).

CFA 1973'te, Ankara kedisini güzelliği ve ırk özellikleri nedeniyle şampiyon kedi olarak kabul etmiş ve 1978 yılında yalnızca saf beyaz renkli olan Ankara kedilerinin kaydı yapılmıştır (Sfetcu, 2021; CFA, 2024). Ankara Kedisi, dünya genelinde tanınan ve uluslararası kuruluşlar tarafından tescillenen yerli bir kedi ırkıdır. Ankara kedilerini korumak ve nesillerinin devamı için 1900'lerin başında Türkiye Cumhuriyeti ve Ankara Hayvanat Bahçesi ile birlikte titiz bir yetiştirme programı başlatılmış (Sfetcu, 2021), ırkın korunması ve tanıtılması amacıyla, 2018 yılında Ankara'nın Pursaklar ilçesinde 'Ankara Kedisi Üretme, Koruma, Yaşatma ve Tanıtma Merkezi' kurulmuştur. Merkez, iki kedi evi, ameliyathane, veteriner hekim odası ve idari personel ofisinin yanı sıra, 240 m²'lik bir kedi tanıtım evi, doğumhane, karantina ve müşahade odası gibi kapsamlı bir altyapıya sahiptir. Bu tesisin temel amacı, Ankara Kedisi'nin popülasyonunu artırmak, uluslararası yarışmalar yoluyla ırkın dünya genelinde tanınırlığını ve popülerliğini sürdürmek ve ırkın genetik devamlılığını sağlamaktır. Ayrıca, merkezde yürütülen koruma ve üretim faaliyetleri, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde ırkın korunmasına katkı sağlamaktadır (purbelltd.com/kedievi, 2024).

Van Kedisi

Van kedisi, adını Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Van ilinden almakta ve bu bölgeye has endemik bir tür olarak kabul edilmektedir (Zeder, 2008; Altunok ve ark., 2011; Erat, 2023). Van kedileri genellikle beyaz tüy rengi ile bilinmekle birlikte alacalık ve beneklilikten sorumlu Piebald genine sahip kedilerde çeşitli renk varyasyonları da gözlemlenebilmektedir. Suyu karşı gösterdikleri ilgi ile dikkat çeken Van Kedileri sahip oldukları kaşmir ya da tavşan kürküne benzer tüy yapısı sayesinde ısladıklarında hızla kuruyabilmektedirler. Bu ırkın suya olan ilgisi, kediler arasında nadir görülen bir davranıştır ve Van kedilerine özgü karakteristik bir özellik olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle "Yüzen Kediler" (Swimming Cats) olarak da bilinmektedirler (Erat ve Arikan, 2012; Çak, 2017; Sfetcu, 2021).

Van kedilerinin karakteristik özelliklerinden olan göz renkleri; her iki gözü mavi, her iki gözü kehribar veya bir gözü mavi bir gözü kehribar olmak üzere üç gruba ayrılmakta (Altunok ve ark., 2011; Çak, 2017), bir gözü mavi, diğer gözü kehribar renginde olan kedilerin yetiştiriciliği daha yaygın yapılmaktadır (Erat ve Arikan, 2012). Van kedisinin gözleri badem şeklinde bir yapıdadır. Van kedilerinin tüy uzunluğu da uzun, orta ve kısa olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır (Çak, 2017). Tüy rengi genellikle tekir veya beyaz olmakla birlikte, baş, sırt, kulaklar, bacaklar ve kuyruğundaki renkler kırmızı, krem, siyah, mavi, kırmızı tekir, krem tekir, kahverengi tekir, mavi tekir, kaplumbağa kabuğu (Tortoiseshell), açık kaplumbağa (Dilute tortoise), kahverengi yamalı tekir, mavi yamalı tekir ve Siyam ya da Himalayan gibi noktalı (pointed) renk varyasyonlarına sahip olabilmektedir (Çak, 2017; Sfetcu, 2021).

Van kedilerinde baş, kısa ve belirgin yuvarlak hatlara sahiptir. Kulaklar, uzun ve dik olup yüzle uyumludur. Gövde, orta uzunlukta ve derin bir göğüs yapısına sahiptir. Kuyruk, kalınlığı uca doğru incelen bir yapıdadır ve genellikle beyaz renkte olmakla birlikte kırmızı-sarı lekeler de görülebilir; ayrıca kısa veya uzun tüylü olabilir (Çak, 2017). Erkek ve dişi Van kedilerinin bazı morfolojik özellikleri sırasıyla şöyle bildirilmektedir: cıdago yüksekliği 31 cm ve 27 cm, vücut uzunluğu 38 cm ve 36 cm, kuyruk uzunluğu 27 cm ve 25,5 cm, göğüs çevresi 30 cm ve 30,5 cm, canlı ağırlıkları ise 3392 g ve 3132 g'dır (Çak, 2017). Van kedilerinde ortalama gebelik süresi 64 gün (61-66 gün aralığında) olarak belirlenmiş, ortalama yavru sayısı ise 4,25 (4-5) olarak bildirilmiştir (Macun ve ark., 2011). Van kedisi, Ankara kedisine göre daha büyük bir vücut yapısına sahiptir ve olgunlaşma süresi de daha uzundur (Çak, 2017). Van kedilerinin büyüme ve gelişimlerinin 3 ila 5 yıl sürebildiği bildirilmektedir (Sfetcu, 2021).

Van kedileri ilk olarak 1982 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ne getirilmiş ve 1994 yılında Cat Fanciers Association (CFA) tarafından şampiyon kedi gösterileri için kabul edilmiştir (Sfetcu, 2021). Van Kedisi, Türkiye'nin yerli ve endemik kedi ırklarından biri olup, özellikle beyaz tüyleri, farklı renkteki gözleri ve sosyal yapısıyla ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmaktadır. Bu değerli ırkın korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi bünyesinde 'Van Kedisi Evi' kurulmuştur. Bu merkez, Van Kedisi'nin popülasyonunu artırmayı, ırkın genetik bütünlüğünü korumayı ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamayı hedefleyen bilimsel ve koruyucu bir misyon üstlenmiştir. Merkezde, kedi sağlığını ve refahını sağlamak amacıyla modern altyapı ve olanaklar sunulmaktadır. Doğumhane, müşahede ve karantina odaları gibi bölümler, ırkın üreme süreçlerini kontrol altında tutmak ve genetik çeşitliliği korumak için tasarlanmıştır. Ayrıca, veteriner hekimlerin gözetiminde gerçekleştirilen düzenli sağlık taramaları, genetik deformasyonların ve kalıtsal hastalıkların önlenmesine katkı sağlamaktadır. Van Kedisi Evi'nin bir diğer önemli işlevi ise, bu nadir ırkın tanıtımına ve farkındalığın artırılmasına yönelik faaliyetler yürütmektir. Ulusal ve uluslararası düzeyde düzenlenen tanıtım programları, bilimsel etkinlikler ve yarışmalar aracılığıyla, Van Kedisi'nin dünya genelinde bilinirliği artırılmaktadır. Bu faaliyetler, sadece genetik mirasın korunmasına değil, aynı zamanda bölgenin kültürel ve turistik değerlerinin tanıtılmasına da katkı sağlamaktadır. Böylece Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi bünyesindeki Van Kedisi Evi, yalnızca bir koruma merkezi değil, aynı zamanda bilimsel araştırmaların ve toplum bilincinin gelişimine hizmet eden çok yönlü bir kurum olarak işlev görmektedir (kulturportali.gov.tr/turkiye/van/gezilecekkyer/van-kedisi-evi, 2024).

Ankara ve Van kedilerinin birbirlerine benzerlikleri nedeniyle akraba oldukları konusu tartışmalara yol açmıştır. Van kedisinin Ankara kedisinin bir varyasyonu olabileceğini öne süren görüşlerin yanı sıra, Ankara kedisinin Van kedisinin bir varyasyonu olduğuna dair görüşler de bulunmaktadır. Ancak bu konuda bilimsel bir çalışma bulunmamaktadır (Güre, 1993; Odabaşıoğlu ve Ateş, 2000; Arıkan ve ark., 2003; Erat ve Arıkan, 2012). Ankara ve Van kedileri üzerine yapılan kan grubu çalışması sonucunda, her iki ırkta da B tipi kanın yüksek prevalansa sahip olduğu ve bu iki ırkın kökeninin benzer olabileceği bildirilmektedir (Arıkan ve ark., 2003). Ankara ve Van kedi ırklarının genetik ilişkilerini inceleyen araştırma bulguları, bu iki yerli ırkın Rus Mavisi (Russian Blue), British Shorthair/Scottish Fold ve Sphynx/Devon Rex gibi uluslararası kedi ırklarıyla genetik etkileşim içerisinde olabileceğini bildirmektedir (Menotti-Raymond ve ark., 2008; Çak, 2017).

Ankara ve Van kedileri, hem genetik hem de morfolojik özellikleri bakımından özgün ve önemli yerli ırklar olarak öne çıkmaktadır. Her iki ırk da genellikle beyaz tüylü ve benzer göz renklerine sahip olsa da, morfolojik açıdan belirgin farklılıklara sahiptirler. Ayrıca Van kedisinin suya olan ilgisi ve Ankara kedisinin sağırlıkla ilişkilendirilen W genini taşıması, bu kedileri diğer kedi ırklarından ayıran belirgin özelliklerdir. Bu kedilerin taşıdığı genetik özellikler ve davranışsal farklılıklar biyolojik çeşitlilik açısından önemlerini artırmaktadır (Eroğlu ve Altunok, 2007; Çak, 2017). Bu nedenle her iki ırkın daha ayrıntılı biyolojik ve genetik incelemelerinin yapılması yerli ırkların korunması, tanıtılması ve genetik çeşitliliğin sürdürülmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

SONUÇ

Türkiye'nin yerli kedi ırkları arasında yer alan ve genetik özellikleriyle uluslararası düzeyde tanınan Ankara ve Van kedileri, aynı zamanda kültürel mirasın önemli temsilcilerindendir. Bu iki kedi ırkı yalnızca estetik ve kültürel değerlerini sürdürmekle kalmayıp, aynı zamanda dünya genelinde kedi genetik çeşitliliğinin korunması açısından da büyük önem taşımaktadır. Yerli kedi ırklarının genetik bütünlüğünün korunması büyük öneme sahiptir. Ancak, bilinçsiz melezlemeler ve sorumsuz sahiplenme gibi faktörler, bu ırkların

genetik yapısının bozulmasına yol açmaktadır. Özellikle bilinçsiz veya kısa süreli sahiplenme sonucunda kedilerin sokağa terk edilmesi karşılaşılan önemli sorunlar arasındadır. Kedilerin sokağa bırakılması, yalnızca bu ırkların genetik çeşitliliğini bozmakla kalmaz, aynı zamanda toplumda istenmeyen kedi popülasyonunun artmasına da yol açar. Bu durum, sağlık problemleri, aşırı kedi popülasyonu ve genetik hastalıkların yayılmasına zemin hazırlar.

Ankara ve Van kedileri başta olmak üzere diğer kedi ırklarından birini sahiplenen bireylerin sorumlu bir şekilde davranması ve kedilerinin uygun şekilde bakımını sağlayarak korumaları büyük önem taşımaktadır. Bu konuda farkındalık yaratmak ve bilinçli sahiplenmeyi teşvik etmek, Ankara ve Van Kedileri gibi yerel kedi ırklarının korunması ve sağlıklı nesillerin yetişmesi adına son derece önemli bir adımdır. Ankara ve Van illerindeki ilgili kurumlara sağlanacak devlet desteğinin artırılması ve üniversitelerin veteriner fakültelerinin ilgili akademik birimlerince düzenlenecek eğitim programları yerel kedi ırklarının genetik çeşitliliğini koruma sürecinde büyük bir öneme sahiptir. Devletin bu ırkların korunmasına yönelik politikalar geliştirmesi, biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğini sağlarken, eğitim çalışmalarının yaygınlaştırılması da toplumda hayvan refahı bilincini artıracaktır. Bu girişimler, yerli ırk kedilerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamanın yanı sıra Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğinin ve kültürel zenginliğinin korunmasına da önemli katkı sağlayacaktır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarın herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

YAZAR KATKISI

Derleme yazar tarafından titizlikle araştırılmış ve yazılmıştır.

ETİK BEYAN

'Türkiye'nin Yerel Irklarından Ankara ve Van Kedilerinin Irk Özellikleri' başlıklı bu derleme çalışmasında bilimsel ve etik kurallara uyulmuştur. Çalışma, daha önce herhangi bir akademik yayın ortamına değerlendirilmek üzere gönderilmemiştir. Güncel literatür taramasına dayanan bir derleme olması nedeniyle etik kurul onayı gerekmemektedir.

Finansman

Bu derleme herhangi bir kurum ya da kişi tarafından desteklenmemiştir.

Veri Erişimi

Bu derleme makalesinde orijinal veri kullanılmamış olup, tüm bilgiler açık erişimli kaynaklardan derlenmiştir.

Yayın İçin Onay

Yazar, bu makalenin yayımlanmasına onay vermekte olup, herhangi bir üçüncü taraf izni gerekmemektedir.

KAYNAKÇALAR

- ACFA (2024). https://en.wikipedia.org/wiki/American_Cat_Fanciers_Association (Erişim tarihi: 04.12.2024).
- Almaç, Ç., F., Kaya, A. (2023). Investigations on the incidence of deafness in Van cats and its distribution by eye color. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 70(2). <https://doi.org/10.33988/auvfd.975163>
- Altunok, V., Yüksek, N., Berkman, C. C., Ağaoğlu, Z. T., & Togan, I. (2011). Genetic structure and variation of Van cats. Biochemical genetics, 49, 511-522. <https://doi.org/10.1007/s10528-011-9426-8>
- Arikan, S., Duru, S. Y., Gurkan, M., Agaoglu, Z. T., & Giger, U. (2003). Blood type A and B frequencies in Turkish Van and Angora cats in Turkey. Journal of Veterinary Medicine Series A, 50(6), 303-306. <https://doi.org/10.1046/j.1439-0442.2003.00536.x>
- CCA-AFC (2024). <https://www.cca-afc.com/About/> (Erişim tarihi: 04.12.2024).
- CFA (2024). <https://cfa.org/breeds/> (Erişim tarihi: 04.12.2024).

- Çak, B. (2017). Turkish Van cat and Turkish Angora cat: a review. *J Agric Sci Technol A*, 7(3), 151-159. <https://doi.org/10.17265/2161-6256/2017.03.002>
- Driscoll, C. A., Menotti-Raymond, M., Roca, A. L., Hupe, K., Johnson, W. E., Geffen, E., Macdonald, D. W. (2007). The Near Eastern origin of cat domestication. *Science*, 317(5837), 519-523. <https://doi.org/10.1126/science.1139518>
- Driscoll, C. A., Clutton-Brock, J., Kitchener, A. C., & O'Brien, S. J. (2009). The taming of the cat. *Scientific American*, 300(6), 68.
- Erat, S. (2023). Kedi ve köpek ırkları. İçinde E. Yarsan (Ed.), *Kedi ve köpek hekimliği* (Güncellenmiş 3. baskı, ss. 1-25). Güneş Tıp Kitabevleri. ISBN 9789752779464.
- Erat, S., Arıkan, Ş. (2012). The hair characteristics of Turkish Angora and Van cats. *Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences*, 36(3), 215-221. <https://doi.org/10.3906/vet-0804-21>
- Eroğlu, T.; Altunok, V. (2007). Türkiye'deki bazı kedi ırklarının genetik yapılarının mikrosatellitlerle incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Biyokimya (Vet) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Güre, A. (1993). Van kedisi. İçinde A. Abdulkadiroğlu (Ed.), *Van Kütüğü* (No. 8, ss. 722-726). Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Hart, B. L., Hart, L. A., Lyons, L. A. (2013). 11 Breed and gender behaviour differences: relation to the ancient history and origin of the domestic cat. *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour*, 155.
- Kulturportali.gov.tr/turkiye/van/gezilecekyer/van-kedisi-evi: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/van/gezilecekyer/van-kedisi-evi>, Erişim tarihi: 02.12.2024.
- Kurushima, J. D., Lipinski, M. J., Gandolfi, B., Froenicke, L., Grahn, J. C., Grahn, R. A., & Lyons, L. A. (2013). Variation of cats under domestication: genetic assignment of domestic cats to breeds and worldwide random-bred populations. *Animal genetics*, 44(3), 311-324. <https://doi.org/10.1111/age.12008>
- Lipinski, M. J., Froenicke, L., Baysac, K. C., Billings, N. C., Leutenegger, C. M., Levy, A. M., ... & Lyons, L. A. (2008). The ascent of cat breeds: genetic evaluations of breeds and worldwide random-bred populations. *Genomics*, 91(1), 12-21. <https://doi.org/10.1016/j.ygeno.2007.10.009>
- Macun, H. C., Erat, S., & Arıkan, S. (2011). Comparison of prenatal development of Turkish Angora and Van cats. *Veterinarski arhiv*, 81(5), 671-682.
- Menotti-Raymond, M., David, V. A., Pflueger, S. M., Lindblad-Toh, K., Wade, C. M., O'Brien, S. J., & Johnson, W. E. (2008). Patterns of molecular genetic variation among cat breeds. *Genomics*, 91(1), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.ygeno.2007.08.008>
- Montague, M. J., Li, G., Gandolfi, B., Khan, R., Aken, B. L., Searle, S. M., ... & Warren, W. C. (2014). Comparative analysis of the domestic cat genome reveals genetic signatures underlying feline biology and domestication. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(48), 17230-17235. <https://doi.org/10.1073/pnas.1410083111>
- Odabaşoğlu, F., Ateş, C.T. (2000). Van Kedisi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Purbelltd.com/kedievi : <https://purbelltd.com/kedievi>, Erişim tarihi: 02.12.2024.
- Salonen, M., Vapalahti, K., Tiira, K., Mäki-Tanila, A., & Lohi, H. (2019). Breed differences of heritable behaviour traits in cats. *Scientific reports*, 9(1), 7949.
- Serpell, J. A. (2000). Domestication and history of the cat. *The domestic cat: The biology of its behaviour*, 2, 180-192.
- Sfetcu, N. (2021). About Cats. Published by Nicolae Sfetcu.
- Strain GM (2011): Deafness in dog and cats. CPI Group, Wallingford.
- TICA (2024). <https://tica.org/ticas-breeds/browse-all-breeds/> (Erişim tarihi: 04.12.2024).
- Vigne, J. D., Guilaine, J., Debue, K., Haye, L., & Gérard, P. (2004). Early taming of the cat in Cyprus. *Science*, 304(5668), 259-259. <https://doi.org/10.1126/science.1095335>
- Zeder, M. A. (2008). Domestication and early agriculture in the Mediterranean Basin: Origins, diffusion, and impact. *Proceedings of the national Academy of Sciences*, 105(33), 11597-11604. <https://doi.org/10.1073/pnas.0801317105>